

РОЗВИТОК ІНТУЇЦІЇ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Педагогіка багато століть розвивалася переважно як наука нормативна і являла собою збирання більш-менш корисних практичних рекомендацій і правил виховання та навчання. Одні з них стосуються елементарних прийомів роботи і не потребують теоретичного обґрунтування, інші впливають із закономірностей педагогічного процесу і конкретизуються в міру розвитку теорії та практики.

Підготовка сучасних наукових спеціалістів, здатних самостійно знаходити і аналізувати нову інформацію, освоювати нові знання, самостійно вести пошук шляхів вирішення складних проблем, неможлива без розгляду синтезу інтелектуальної та інтуїтивної активності у професійній діяльності.

У цьому контексті стратегічного значення набуває освіта і навчання здобувачів професійної освіти. Ключовою складовою професійної освіти постає сукупність компетентностей фахівця у сфері самостійної пізнавальної діяльності, що включає елементи логічної, методологічної, евристичної, загальнонавчальної діяльності, співвіднесенням з реальними об'єктами, які пізнаються учнем.

Метою нашого дослідження є виявлення ролі інтуїції як необхідної складової професійної освіти.

По-перше, давайте розглянемо, що представляє собою інтуїція взагалі. Інтуїція – це здатність людини в деяких випадках несвідомо, чуттям уловлювати істину, передбачати, вгадувати що-небудь, спираючись на попередній досвід, знання й т. ін.; чуття, проникливість, здогад [1]. Споконвіку інтуїцію пов'язували з таємничими явищами. Таємничість виявлялася в тому, що людину якась ідея «осявала» раптом (виникав інсайт) [2]. Вона була вражена несподіванкою виникнення ідеї і, не знаходячи ніякого прийняттого пояснення її походження, відносила це до невідомих сил. Що ж так вражало людину? Насамперед те, що ще за кілька миттєвостей до осяяння вона не відчувала ніяких його провісників.

У вітчизняній та зарубіжній філософії та психології проблема інтуїції стала міцно зв'язуватися з ідеалізмом і викликала серед учених-матеріалістів скептичне і неприязне ставлення. В їх уявленнях поняття «інтуїція» представляла собою середньовічне шарлатанство, відтворюю дух містицизму і ірраціоналізму. До середини 30-х рр.. ХХ ст. уявлення про інтуїцію зникло з радянської психології та філософії. Лише в 1957 р. в роботі І. С. Сумбаєва поняття «інтуїція» знову з'являється як відображення підсвідомої діяльності, що переважає на початкових етапах творчості, а потім ця діяльність стала вивчатися й експериментально [2].

Ще одне, немало важливе питання – умови формування інтуїції. До них відноситься: ґрунтовна професійна підготовка людини, глибоке знання проблеми; пошукова ситуація, стан проблемності; дія у суб'єкта пошукової домінанті на основі безперервних спроб вирішити проблему, напружені зусилля по вирішенню завдання; наявність «підказки». Таким чином, якщо людина знаходиться під впливом цих факторів, в неї відбувається інсайт.

Наступне питання, яке ми розглянемо, це роль інтуїції в професійній освіті. Оскільки творчі компоненти присутні майже у всіх професіях, важливість розвитку інтуїції стає очевидною. Творче мислення полягає не в зведенні нових завдань до відомих способів їх вирішення, а вимагає вміння побачити задачу в цілому, піддаючи критиці всі відомі методи [3]. Фахівець професійної освіти повинен побачити

обмеженість, схематичність старого методу розгляду проблеми і вміти вийти за рамки звичних, схвалюваних логікою і здоровим глуздом уявлень. Саме такий новий, цілісний погляд на проблему досягається за рахунок інтуїції. У майбутній професійній діяльності фахівця професійної освіти необхідні інтуїтивні рішення, особливо в обстановці дефіциту часу та інформації, при пошуку нових підходів до старих проблем і для адекватної взаємодії з іншими людьми, особливо в системі педагогічної взаємодії [3]. Науковець Є.М. Підгірний зазначає, що «обґрунтування ідеї інтуїтивного осягнення реальності як особливої форми пізнання і намічання орієнтирів її концептуального прочитання, дає змогу виділити основи інтуїтивного пізнання...» [3]. Отже, можемо бачити, що інтуїції буває достатньо для розсуду істини, але її недостатньо, щоб переконати в цій істині інших і самого себе. Для цього необхідно доказ.

Успіх інтуїтивного рішення залежить від того, наскільки здобувачу професійної освіти вдалося звільнитися від шаблонів, переконатися в непридатності раніше відомих шляхів і разом з тим зберегти захопленість проблемою, не визнати її нездійсненним. Відповідь приходить тільки тоді, коли є чітко сформульоване питання (проблема) і тільки після наполегливої і довгого пошуку. Підказка виявляється вирішальною у визволенні від стандартних, шаблонних ходів думки [3]. Для цього застосовуються, наприклад, робота над подоланням підсвідомих бар'єрів та стереотипів, евристичні методи розв'язання професійних задач тощо.

Підбиваючи підсумки, можемо зазначити, що інтуїція в професійній освіті дає змогу майбутньому фахівцю швидко знайти вирішення проблеми, але для цього потрібні певні підказки. Фахівець, в якого більш розвинута інтуїція, діє впевненіше, проте, аби довести іншим своє рішення, потрібні докази. Щоб прийняти правильне рішення, потрібно бути під впливом таких факторів умов виникнення інтуїції: ґрунтовна професійна підготовка людини, глибоке знання проблеми; пошукова ситуація, стан проблемності; дія у суб'єкта пошукової домінанти на основі безперервних спроб вирішити проблему, напружені зусилля по вирішенню завдання; наявність «підказки». Перші три фактори набуваються у результаті досвіду, а на останньому відбувається інсайт.

Література:

1. Словник української мови: в 11 том. - Том 4, 1973р. - стор.41 Академічний тлумачний словник (1970-1980) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/intujicija>
2. Соціально-педагогічна робота щодо розвитку педагогічної інтуїції у майбутніх педагогів [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://knowledge.allbest.ru/pedagogics/2c0b65635b2ac68a4d53b89521306d36_0.html
3. Теоретичні засади прояву інтуїції в педагогічній діяльності [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/9284285/page:3/>

Під керівництвом: доц. каф. ПММО, Н.П. Рубан